

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 190 (XXXIV) — Nr. 160

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Joi, 17 februarie 2022

SUMAR

Pagina

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

Decizia nr. 760 din 9 noiembrie 2021 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 28 alin. (1) lit. o), cu referire la sintagma „*în care nu se includ*”, precum și a dispozițiilor art. 59, cu referire la sintagma „*Cuantumul pensiilor militare de stat se actualizează, din oficiu, în fiecare an, cu rata medie anuală a inflației*”, din Legea nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat..... 2–4

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Decizia nr. 75 din 4 noiembrie 2021 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală) 5–15

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 760**

din 9 noiembrie 2021

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 28 alin. (1) lit. o), cu referire la sintagma „în care nu se includ”, precum și a dispozițiilor art. 59, cu referire la sintagma „Cuantumul pensiilor militare de stat se actualizează, din oficiu, în fiecare an, cu rata medie anuală a inflației”, din Legea nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat

Valer Dorneanu	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Marian Enache	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Cosmin-Marian Văduva	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Liviu Drăgănescu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 28 alin. (1) lit. o), în privința sintagmei „în care nu se includ”, precum și a dispozițiilor art. 59, cu referire la sintagma „Cuantumul pensiilor militare de stat se actualizează, din oficiu, în fiecare an, cu rata medie anuală a inflației”, din Legea nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat, excepție ridicată de Vasile Radu Sălăgean în Dosarul nr. 1.691/112/2018 al Tribunalului Bistrița-Năsăud — Secția I civilă și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 3.021D/2019.

2. La apelul nominal se prezintă, pentru autorul excepției, avocatul Alexandru Popescu, din Baroul București, cu împuternicire avocațială depusă la dosar, lipsind celelalte părți. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului autorului excepției de neconstituționalitate, care solicită admiterea acesteia, așa cum a fost ridicată. Cu referire la încălcarea art. 16 alin. (1) din Constituție, arată că, anterior modificării aduse prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 59/2017, indexarea pensiilor se realiza prin raportare la 50% din creșterea reală a câștigului salarial mediu brut realizat. Se consideră că și această soluție normativă este neconstituțională, indexarea trebuind să se raporteze la întreaga creștere reală a câștigului salarial mediu brut realizat. Odată cu intrarea în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 59/2017 raportarea la 50% din creșterea reală a câștigului salarial mediu brut realizat a fost exclusă cu totul, fără să se mai țină seama de momentul stabilirii cuantumului pensiei. Din această cauză, persoanele care au ieșit la pensie anterior anului 2017 sunt discriminate, fiindu-le aplicate dispozițiile anterioare. În plus, și după 2017, aceste persoane sunt discriminate, deoarece indexările nu se mai raportează la majorările salariale actuale. În acest fel, pensia rămâne la un quantum foarte redus prin comparație cu cea a persoanelor care urmează să se pensioneze. În consecință, se încalcă art. 6 alin. (1) și art. 1 alin. (5) din Constituție.

4. Reprezentantul Ministerului Public solicită respingerea, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate. Astfel, menționează că există o bogată jurisprudență a Curții cu privire la problema de drept pusă în discuție în excepția de neconstituționalitate, legiuitorul având deplina posibilitate de a reglementa și a nu mai actualiza pensiile în raport cu salariul, cu rata anuală a inflației sau cu media ratei anuale a inflației.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

5. Prin Încheierea din 4 noiembrie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 1.691/112/2018, **Tribunalul Bistrița-Năsăud — Secția I civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 28 alin. (1) lit. o), cu referire la sintagma „în care nu se includ”, precum și a dispozițiilor art. 59, cu referire la sintagma „Cuantumul pensiilor militare de stat se actualizează, din oficiu, în fiecare an, cu rata medie anuală a inflației” din Legea nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat.** Excepția a fost ridicată de Vasile Radu Sălăgean într-un litigiu având ca obiect soluționarea cererii de recalculare a unei pensii militare.

6. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul acesteia arată că excluderea sporurilor din baza de calcul al pensiei militare de stat este contrară art. 47 din Constituție. Astfel, potrivit Legii-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, sporul reprezintă un element al salariului lunar. Din acest motiv nu ar trebui ca art. 28 alin. 1 lit. o) din Legea nr. 223/2015 să îl excludă din baza de calcul, în condițiile în care aceasta este reprezentată tocmai de media salariilor lunare brute (care cuprind prin ele însele orice sporuri, indemnizații, prime, premii cuvenite fiecărei categorii de personal). Dacă s-ar lua în considerare doar o parte din salariul lunar la stabilirea bazei de calcul, în mod subiectiv, prin excluderea unor componente ale acestuia, în funcție de categoriile de personal, după preferința legiuitorului, dreptul la pensie al persoanei ar fi doar unul iluzoriu, iar nu efectiv. Reglementările privind salarizarea și cele referitoare la sistemul de pensii sunt contradictorii în ceea ce privește elementele componente ale salariului și, implicit, ale pensiei. Prin urmare, nu se poate asigura în mod efectiv dreptul la pensie și, implicit, dreptul la un nivel de trai optim.

7. În ceea ce privește neconstituționalitatea art. 59 din Legea nr. 223/2015 se arată că legiuitorul omite să stabilească, pe lângă indicatorul ratei medii anuale a inflației, și pe cel referitor la venitul brut aferent funcției exercitate de la momentul la care se face actualizarea. Or, în lipsa unor indicatori care să conducă la o valoare reală, concretă a pensiei, actualizarea este formală, întrucât nu se raportează la venitul brut actual al persoanei.

Astfel, la 31 martie 2006, autorul excepției a fost trecut în rezervă, fiind întrunite condițiile pentru pensionarea pentru limită de vârstă. Pentru stabilirea bazei de calcul al pensiei a ales perioada 1 octombrie 2005—31 martie 2006, cu un venit lunar cuprins între 1.326—1.650 lei. În prezent, venitul brut al unei persoane care exercită aceeași funcție depășește 4.000 lei. Astfel, autorul excepției este discriminat față de colegii săi, tratamentul diferențiat fiind justificat doar de data ieșirii la pensie. Or, conchide autorul excepției, întrucât el și colegii săi se află în situații obiectiv similare, deoarece au ocupat/ocupă aceleași funcții anterior pensionării, nu există temei pentru a se aplica tratamente juridice distincte. Face trimitere și la cele două principii ale nediscriminării și egalității din Legea-cadru nr. 153/2017.

8. Tribunalul Bistrița-Năsăud — Secția I civilă arată că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Astfel, dreptul la un trai decent nu este încălcat, având în vedere cuantumul pensiei.

9. În conformitate cu dispozițiile art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și formula punctele de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

10. Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele de vedere solicitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, notele scrise depuse, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

11. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

12. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 28 alin. (1) lit. o), cu referire la sintagma „*în care nu se includ*”, precum și ale art. 59, cu referire la sintagma „*Cuantumul pensiilor militare de stat se actualizează, din oficiu, în fiecare an, cu rata medie anuală a inflației*” din Legea nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 556 din 27 iulie 2015. Prevederile art. 59 din Legea nr. 223/2015, care conțin sintagma criticată, nu mai sunt în vigoare. Cu toate acestea, având în vedere Decizia Curții nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, excepția de neconstituționalitate, așa cum a fost formulată, este admisibilă din perspectiva art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992. Prevederile criticate au următorul cuprins:

— Art. 28 alin. (1) lit. o): „*Baza de calcul folosită pentru stabilirea pensiei militare de stat este media soldelor/salariilor lunare brute realizate la funcția de bază în 6 luni consecutive, din ultimii 5 ani de activitate în calitate de militar/polițist/funcționar public cu statut special, actualizate la data deschiderii drepturilor de pensie, la alegerea persoanelor prevăzute la art. 3 lit. a)–c), în care nu se includ: [...] o) sporurile, indemnizațiile și alte drepturi salariale acordate și personalului militar, polițiștilor și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, prevăzute în anexa nr. II — Familia ocupațională de funcții bugetare «Învățământ» și în anexa nr. III — Familia*

ocupațională de funcții bugetare «Sănătate» la Legea-cadru nr. 284/2010, cu modificările și completările ulterioare”;

— Art. 59: „*Cuantumul pensiilor militare de stat se actualizează, din oficiu, în fiecare an, cu rata medie anuală a inflației, indicator definitiv, cunoscut la data de 1 ianuarie a fiecărui an în care se face actualizarea și comunicat de Institutul Național de Statistică. Dacă în urma actualizării rezultă un cuantum al pensiei mai mic, se păstrează cuantumul pensiei aflat în plată.*”

13. Autorul excepției consideră că dispozițiile criticate încalcă prevederile constituționale ale art. 16 privind egalitatea în drepturi și ale art. 47 privind dreptul la pensie și la nivelul de trai decent.

14. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că este neîntemeiată critica adusă art. 28 alin. (1) lit. o) din Legea nr. 223/2015, conținutul acestuia reprezentând o simplă și legitimă exercitare de către stat a prerogativei, recunoscută prin jurisprudența Curții Constituționale, de a stabili condițiile de deschidere a dreptului la pensie, inclusiv sub aspectul modului de stabilire a bazei de calcul (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 736 din 24 octombrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 4 din 4 ianuarie 2007, potrivit căreia ține de opțiunea liberă a legiuitorului stabilirea veniturilor realizate de titularii dreptului la pensie care se includ în baza de calcul pentru stabilirea cuantumului pensiilor).

15. De asemenea, într-un context parțial diferit, dar relevant pentru soluționarea prezentei cauze, în care s-a pus în discuție constituționalitatea opțiunii legiuitorului de a exclude din baza de calcul primele și premiile, cu excepția primelor de clasificare, de specializare și de ambarcare pe timpul cât navele se află în baza permanentă, Curtea a statuat că dobândirea unui drept salarial în timpul activității profesionale și intrarea acestui drept în patrimoniul salariatului reprezintă o chestiune distinctă de cea a includerii ulterioare a acelui drept în baza de calcul al pensiei (Decizia nr. 702 din 6 octombrie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 45 din 15 ianuarie 2021, paragraful 22).

16. Cu referire la critica adusă art. 59 din Legea nr. 223/2015, Curtea observă că noua lege a pensiilor militare de stat, Legea nr. 223/2015, intrată în vigoare la 1 ianuarie 2016, a prevăzut ca, în fiecare an, cuantumul pensiilor militare să se modifice în funcție de evoluția a 2 indicatori: rata medie anuală a inflației și creșterea reală a câștigului salarial mediu brut realizat. Astfel, art. 59 din Legea nr. 223/2015 prevedea că pensiile militare de stat se indexează cu 100% din rata medie anuală a inflației. Cu alte cuvinte, legiuitorul și-a dorit ca pensiile militare de stat să nu fie nicicum afectate de evoluția inflației, ulterior stabilirii acestora. În plus, legiuitorul a stabilit ca, la această indexare, să se adauge și 50% din creșterea reală a câștigului salarial mediu brut realizat. Ulterior, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 59/2017, statul a eliminat această ultimă componentă a creșterii pensiilor, urmând ca, anual, acestea să se actualizeze, din oficiu, în fiecare an, exclusiv cu rata medie anuală a inflației. În esență, autorul prezentei excepții apreciază că este neconstituțională opțiunea statului de a elimina creșterea anuală a cuantumului pensiilor care să „acopere” integral din creșterea reală a câștigului salarial mediu brut realizat.

17. Curtea reține că această critică nesocotește natura juridică a pensiilor de serviciu, în general, și a pensiilor militare de stat, în particular. Astfel, legiuitorul, în temeiul art. 61 din Constituție, este liber să instituie pensii de serviciu. Această opțiune s-a materializat în urma adoptării Legii nr. 223/2015,

modificată și completată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015, intrată în vigoare de la 1 ianuarie 2016, prin care au fost reintroduse pensiile de serviciu ale militarilor, polițiștilor și funcționarilor publici cu statut special (a se vedea art. 3 din Legea nr. 223/2015), eliminate în anul 2010 (a se vedea Decizia nr. 863 din 17 decembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 644 din 22 iulie 2020, paragraful 113). Or, dacă statul are libertatea de a institui pensii de serviciu, rezultă că trebuie să i se recunoască, ca o manifestare a acestei libertăți, și dreptul de a reglementa modalitatea în care aceste pensii vor crește ulterior stabilirii lor, inclusiv criteriile în funcție de care va opera această creștere.

18. Totodată, autorul excepției nu ține seama de diferența importantă dintre, pe de o parte, fenomenul inflației, fenomen economic cu caracter obiectiv, care are impact economico-social general, și, pe de altă parte, creșterea reală a câștigului salarial mediu brut realizat. Nu este, deci, întâmplător că, în exercitarea libertății de a institui sau nu pensii de serviciu, precum și a celei de a reglementa condițiile de acordare a acestora, statul a optat să elimine doar actualizarea pensiilor militare de serviciu prin raportare la creșterea reală a câștigului salarial mediu brut realizat, dar nu și indexarea acestora prin raportare la rata inflației. Mai mult decât atât, chiar și reglementarea inițială distinctă a modalității de actualizare anuală a cuantumului pensiilor militare de serviciu în funcție de rata medie a inflației, respectiv acoperirea 100% a acesteia, față de cea în funcție de creșterea reală a câștigului salarial mediu brut realizat, respectiv doar 50%, sugerează această diferență importantă. Altfel spus, statul, înăuntrul unei marje de apreciere oricum cuprinzătoare, dată de libertatea de a institui sau nu pensii de serviciu, are o opțiune de reglementare în sensul acordării unei creșteri a acestora în funcție de indicatori precum creșterea reală a câștigului salarial mediu brut realizat chiar mai mare decât cea pe care o are cu privire la indexarea pensiilor în funcție de rata inflației. Acest lucru se datorează faptului că inflația, în funcție de variabile economico-sociale, poate conduce până la însăși anihilarea valorii reale a pensiilor și, în general, a oricăror drepturi cuantificabile bănesc; în schimb, „acoperirea” creșterii reale a câștigului salarial mediu brut realizat, oricât de dezirabilă din punct de vedere social ar fi o asemenea opțiune, nu are

aceleași rațiuni care stau la baza opțiunii statului de indexare anuală a pensiilor militare de stat.

19. Tot în contextul criticii în privința art. 59 din Legea nr. 223/2015, Curtea reamintește că persoanele care se pensionează se supun dispozițiilor legale în vigoare la data deschiderii dreptului la pensie, potrivit principiului *tempus regit actum*. Curtea a mai statuat, referitor la tratamentul juridic diferit căruia i se supun persoanele în funcție de data deschiderii dreptului la pensie, că situația diferită în care se află cetățenii în funcție de reglementarea aplicabilă potrivit principiului menționat nu poate fi privită ca o încălcare a dispozițiilor constituționale care consacră egalitatea în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și discriminări. Curtea a precizat că noile reglementări pot să fie avantajoase sau chiar dezavantajoase pentru beneficiarii de pensii, după cum permite sau impune, după caz, situația economico-financiară a țării. În oricare dintre aceste ipoteze dispozițiile legale noi se aplică numai pentru viitor, pentru persoane care se vor înscrie la pensie după intrarea lor în vigoare, neputând atinge drepturile de pensie anterior stabilite. Prin urmare, legiuitorul este liber să modifice condițiile de stabilire a dreptului la pensie pentru viitor, fără ca aceasta să aibă semnificația încălcării dreptului la pensie, iar dacă dorește ca noile dispoziții mai favorabile să fie aplicate și persoanelor pensionate anterior, acest lucru trebuie prevăzut în mod expres de lege.

20. În sfârșit, Curtea reține că și prin Decizia nr. 717 din 6 octombrie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 45 din 15 ianuarie 2021, paragraful 18, a reiterat jurisprudența sa constantă potrivit căreia deschiderea dreptului la pensie este guvernată de principiul *tempus regit actum*, neputându-se considera că reglementările anterioare acestui moment, referitoare la condițiile acordării dreptului la pensie, generează o așteptare legitimă. Astfel, până la momentul pensionării, se pot succeda mai multe reglementări, care stabilesc condiții de pensionare diferite, relevantă fiind însă doar cea aplicabilă la momentul acordării acestui drept (a se vedea, în acest sens, și Decizia nr. 810 din 5 decembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 172 din 2 martie 2020, paragraful 50).

21. Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Vasile Radu Sălăgean în Dosarul nr. 1.691/112/2018 al Tribunalului Bistrița-Năsăud — Secția I civilă și constată că dispozițiile art. 28 alin. (1) lit. o), cu referire la sintagma „*în care nu se includ*”, precum și ale art. 59, cu referire la sintagma „*Cuquantumul pensiilor militare de stat se actualizează, din oficiu, în fiecare an, cu rata medie anuală a inflației*”, din Legea nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Bistrița-Năsăud — Secția I civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Pronunțată în ședința din data de 9 noiembrie 2021.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. VALER DORNEANU

Magistrat-asistent,
Cosmin-Marian Văduva

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT ÎN MATERIE PENALĂ

DECIZIA Nr. 75**din 4 noiembrie 2021**

Dosar nr. 2.439/1/2021

Daniel Grădinaru — președintele Secției penale a
Înaltei Curți de Casație și Justiție —
președintele Completului

Mircea Mugurel Șelea — judecător la Secția penală

Francisca Maria Vasile — judecător la Secția penală

Andrei Claudiu Rus — judecător la Secția penală

Constantin Epure — judecător la Secția penală

Săndel Lucian Macavei — judecător la Secția penală

Ioana Alina Ilie — judecător la Secția penală

Elena Barbu — judecător la Secția penală

Alin Sorin Nicolescu — judecător la Secția penală

Pe rol se află soluționarea sesizării formulate de Curtea de Apel Suceava — Secția penală și pentru cauze cu minori, în baza art. 475 și următoarele din Codul de procedură penală, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

„Dacă, în cazul infracțiunii prevăzute de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 39/2003 (forma anterioară datei de 1 februarie 2014), termenul de prescripție a răspunderii penale se stabilește în raport cu limita maximă a pedepsei prevăzute de acest text de lege, respectiv 20 de ani, sau în funcție de pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea cea mai gravă care intră în scopul grupului infracțional, în considerarea, relativ la sintagma «pedeapsă prevăzută de lege», a dispozițiilor alin. (2) al art. 7 din Legea nr. 39/2003 (forma anterioară).”

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală este constituit conform prevederilor art. 476 alin. (6) raportat la art. 473 alin. (8) din Codul de procedură penală și art. 36 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu completările ulterioare.

Ședința este prezidată de către președintele Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, domnul judecător Daniel Grădinaru.

La ședința de judecată participă doamna Adina Andreea Ciuhan Teodoru, magistrat-asistent în cadrul Secțiilor Unite, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 38 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu completările ulterioare.

Judecător-raportor a fost desemnat, conform prevederilor art. 476 alin. (7) din Codul de procedură penală, domnul judecător Alin Sorin Nicolescu din cadrul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este reprezentat de doamna procuror Nicoleta Ecaterina Eucarie, procuror în cadrul Secției judiciare a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că la dosar a fost depus raportul întocmit în cauză de către judecătorul-raportor, acesta fiind comunicat părților potrivit dispozițiilor art. 476 alin. (9) din Codul de procedură penală.

Totodată, s-a învederat că, urmare a solicitărilor formulate în temeiul art. 476 alin. (10) raportat la art. 473 alin. (5) din Codul de procedură penală, la dosarul cauzei au fost depuse puncte de vedere asupra problemei de drept deduse dezlegării.

Președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, domnul judecător Daniel Grădinaru, constatând că nu sunt cereri sau excepții de formulat, a solicitat doamnei procuror să susțină punctul de vedere al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu privire la problema supusă dezbaterii.

Reprezentantul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, susținând admisibilitatea sesizării, a subliniat că atât jurisprudența, cât și doctrina în materie sunt neunitare, ceea ce presupune că este îngreunat mecanismul de obținere a unui răspuns corect referitor la chestiunea de drept supusă dezlegării.

Totodată, s-a apreciat că lămurirea chestiunii de drept prezintă relevanță din perspectiva aplicării (retroactivării) legii penale mai favorabile.

Cu privire la fondul problemei de drept supuse dezlegării, doamna procuror a arătat că, în cazul infracțiunii prevăzute de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 39/2003 privind prevenirea și combaterea criminalității organizate (forma anterioară datei de 1 februarie 2014), termenul de prescripție a răspunderii penale se stabilește în raport cu limita maximă a pedepsei prevăzute de acest text de lege, respectiv 20 de ani.

Această concluzie se desprinde din interpretarea logică și teleologică a celor două alineate ale art. 7 din Legea nr. 39/2003.

În susținerea punctului de vedere formulat, doamna procuror a arătat că atât art. 122 din Codul penal anterior, cât și art. 154 din Codul penal în vigoare, care reglementează termenele de prescripție a răspunderii penale, uzitează sintagma „pedeapsă prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită”, iar nu „pedeapsă aplicată”, ceea ce relevă, din perspectiva procesuală, în raport cu dispozițiile art. 7 alin. (1) din Legea nr. 39/2003, că, la calcularea termenului de prescripție a răspunderii penale, vor fi avute în vedere limitele pedepsei închisorii care erau la acel moment de la 5 la 20 de ani, iar nu cele prevăzute pentru infracțiunea cea mai gravă care intră în scopul grupului infracțional organizat.

Totodată, doamna procuror a arătat că infracțiunea prevăzută de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 39/2003 este o infracțiune de sine stătătoare, distinctă, pentru care legiuitorul a prevăzut în mod expres că limitele de pedeapsă sunt cuprinse între 5—20 de ani închisoare și, în raport cu acest maxim special, se aplică și celelalte instituții speciale referitoare la prescripție, minorat, măsuri preventive.

Alin. (2) al art. 7 din Legea nr. 39/2003, forma anterioară datei de 1 februarie 2014, stabilea o limită maximă a pedepsei ce putea fi aplicată pentru infracțiunea prevăzută la alin. (1), care consta în imposibilitatea de aplicare în concret a unei pedepse mai mari decât sancțiunea prevăzută de lege pentru infracțiunea cea mai gravă care intra în scopul grupului infracțional organizat. Aceasta reprezintă o cauză de limitare a maximului pedepsei care este avută în vedere de către instanță la data pronunțării unei hotărâri penale de condamnare, cu ocazia stabilirii și individualizării judiciare a unei pedepse între limitele minime și maxime prevăzute de lege.

Prin urmare, deși pedeapsa aplicată nu ar putea depăși acel maxim, aceasta nu are efect asupra înțelesului sintagmei de „pedeapsă prevăzută de lege”.

În concluzie, s-a apreciat că legiuitorul prin alin. (2) al textului de lege a instituit o normă de individualizare a cuantumului pedepsei având în vedere și maximul special ridicat al pedepsei prevăzute de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 39/2003, precum și pentru a preîntâmpina situația în care autorul infracțiunii de asociere este condamnat la o pedeapsă mai ridicată decât maximul prevăzut pentru infracțiunea-scop, indiferent dacă aceasta din urmă este săvârșită sau nu.

În consecință, în raport cu aspectele expuse, doamna procuror a solicitat admiterea sesizării formulate de Curtea de Apel Suceava — Secția penală și pentru cauze cu minori.

Președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, domnul judecător Daniel Grădinaru, constatând că nu sunt întrebări de formulat din partea membrilor completului, a declarat dezbaterile închise, iar Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a reținut dosarul în pronunțare.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

Prin Încheierea din data de 2 septembrie 2021, pronunțată în Dosarul nr. 6.773/86/2017, Curtea de Apel Suceava — Secția penală și pentru cauze cu minori, în temeiul art. 476 din Codul de procedură penală, raportat la art. 475 din Codul de procedură penală, a sesizat Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

„Dacă, în cazul infracțiunii prevăzute de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 39/2003 (forma anterioară datei de 1 februarie 2014), termenul de prescripție a răspunderii penale se stabilește în raport cu limita maximă a pedepsei prevăzute de acest text de lege, respectiv 20 de ani, sau în funcție de pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea cea mai gravă care intră în scopul grupului infracțional, în considerarea, relativ la sintagma «pedeapsă prevăzută de lege», a dispozițiilor alin. (2) al art. 7 din Legea nr. 39/2003 (forma anterioară).»

II. Expunerea succintă a cauzei

Prin *Sentința penală nr. 319 din data de 29 noiembrie 2019*, pronunțată de Tribunalul Suceava în Dosarul nr. 6.773/86/2017, s-a dispus:

1. În temeiul art. 5 din Codul penal, s-a dispus recalificarea faptelor pentru care a fost trimis în judecată inculpatul B.G. din infracțiunile de: constituire a unui grup infracțional organizat, în modalitatea constituire, prevăzută de art. 367 alin. (1) și (3) din Codul penal; șantaj, prevăzută de art. 207 alin. (1) și (3) din Codul penal (victimă); șantaj, prevăzută de art. 207 alin. (1) și (3) din Codul penal (victimă); șantaj, prevăzută de art. 207 alin. (1) și (3) din Codul penal (victimă martor protejat); șantaj, prevăzută de art. 207 alin. (1) și (3) din Codul penal (victimă martor amenințat); șantaj, prevăzută de art. 207 alin. (1) și (3) din Codul penal, cu aplicarea art. 77 lit. a) din Codul penal (victimă martor protejat); lipsire de libertate în mod ilegal, prevăzută de art. 205 alin. (1) din Codul penal cu aplicarea art. 77 lit. a) din Codul penal (victimă martor protejat); șantaj, prevăzută de art. 207 alin. (1) și (3) din Codul penal, cu aplicarea art. 35 alin. (1) și art. 77 lit. a) din Codul penal (victimă) în infracțiunile de: grup infracțional organizat, prevăzută de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 39/2003; șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969 (victimă); șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969 (victimă martor protejat); șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969 (victimă martor protejat); șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969 (victimă martor amenințat); șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 77 lit. a) din Codul penal (victimă martor protejat); lipsire de libertate în mod ilegal,

prevăzută de art. 189 alin. 1, 2 și 5 din Codul penal din 1969 (victimă martor protejat); șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal din 1969 și art. 75 alin. 1 lit. a) din Codul penal din 1969 (victimă).

În temeiul art. 396 alin. (8) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, s-a dispus încetarea procesului penal față de inculpatul B.G. pentru săvârșirea infracțiunii de șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969 (victimă), întrucât a intervenit prescripția răspunderii penale.

În temeiul art. 396 alin. (8) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, s-a dispus încetarea procesului penal față de inculpatul B.G. pentru săvârșirea infracțiunii de șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 77 lit. a) din Codul penal (victimă martor protejat), întrucât a intervenit prescripția răspunderii penale.

În temeiul art. 396 alin. (8) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, s-a dispus încetarea procesului penal față de inculpatul B.G. pentru săvârșirea infracțiunii de șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969 (victimă), întrucât a intervenit prescripția răspunderii penale.

În temeiul art. 396 alin. (8) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, s-a dispus încetarea procesului penal față de inculpatul B.G. pentru săvârșirea infracțiunii de șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969 (victimă martor amenințat), întrucât a intervenit prescripția răspunderii penale.

În temeiul art. 396 alin. (8) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, s-a dispus încetarea procesului penal față de inculpatul B.G. pentru săvârșirea infracțiunii de șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969 (victimă martor protejat), întrucât a intervenit prescripția răspunderii penale.

În temeiul art. 396 alin. (5) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală, s-a dispus achitarea inculpatului B.G. pentru săvârșirea infracțiunii de șantaj, victimă A.C., prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 41 alin. (2) din Codul penal din 1969.

În temeiul art. 396 alin. (2) din Codul de procedură penală, a fost condamnat inculpatul B.G. la o pedeapsă de 3 (trei) ani închisoare sub aspectul săvârșirii infracțiunii de grup infracțional organizat, prevăzută de art. 7 din Legea nr. 39/2003, cu aplicarea art. 74 alin. 2 din Codul penal din 1969 raportat la art. 76 alin. 1 lit. b) din Codul penal din 1969 și art. 5 din Codul penal.

În temeiul art. 396 alin. (2) din Codul de procedură penală, a fost condamnat inculpatul B.G. la o pedeapsă de 3 (trei) ani închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de lipsire de libertate în mod ilegal, victimă martor protejat V. M., prevăzută de art. 189 alin. 1, 2 și 5 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 74 alin. 2 din Codul penal din 1969 raportat la art. 76 alin. 1 lit. b) din Codul penal din 1969 și art. 5 din Codul penal.

În baza art. 34 lit. b) din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 5 din Codul penal, s-au contopit pedepsele, inculpatul urmând a executa pedeapsa cea mai grea, de 3 (trei) ani închisoare.

2. În temeiul art. 5 din Codul penal, s-a dispus recalificarea faptelor pentru care a fost trimis în judecată inculpatul S.D.S., din infracțiunile de: constituire a unui grup infracțional organizat, în modalitatea constituire, prevăzută de art. 367 alin. (1) și (3) din Codul penal; șantaj, prevăzută de art. 207 alin. (1) și (3) din Codul penal, cu aplicarea art. 35 alin. (1) din Codul penal (persoană vătămată); șantaj, prevăzută de art. 207 alin. (1) și (3)

din Codul penal, (victimă); șantaj, prevăzută de art. 207 alin. (1) și (3) din Codul penal (persoană vătămată); șantaj, prevăzută de art. 207 alin. (1) și (3) din Codul penal (persoană vătămată); șantaj, prevăzută de art. 207 alin. (1) și (3) din Codul penal (victimă); șantaj, prevăzută de art. 207 alin. (1) și (3) din Codul penal (victimă); șantaj, prevăzută de art. 207 alin. (1) și (3) din Codul penal (victimă martor protejat); șantaj, prevăzută de art. 207 alin. (1) și (3) din Codul penal (victimă martor amenințat); șantaj, prevăzută de art. 207 alin. (1) și (3) din Codul penal, cu aplicarea art. 77 lit. a) din Codul penal (victimă martor protejat); lipsire de libertate în mod ilegal, prevăzută de art. 205 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 77 lit. a) din Codul penal (victimă martor amenințat); șantaj, prevăzută de art. 207 alin. (1) și (3) din Codul penal, cu aplicarea art. 35 alin. (1) și art. 77 lit. a) din Codul penal (victimă); lovire sau alte violențe, prevăzută de art. 193 alin. (1) din Codul penal; tulburare a ordinii și liniștii publice, prevăzută de art. 371 din Codul penal în infracțiunile de: grup infracțional organizat, prevăzută de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 39/2003; șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal din 1969 (persoană vătămată); șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969 (victimă); șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969 (persoană vătămată); șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969 (persoană vătămată); șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969 (victimă); șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969 (victimă a); șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969 (victimă martor protejat); șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969 (victimă martor amenințat); șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 75 lit. a) din Codul penal din 1969 (victimă martor protejat); lipsire de libertate în mod ilegal, prevăzută de art. 189 alin. 1, 2 și 5 din Codul penal din 1969 (victimă martor amenințat); șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969 cu aplicarea art. 41 alin. 2 și art. 75 lit. a) din Codul penal din 1969 (victimă); lovire sau alte violențe, prevăzută de art. 180 alin. (2) din Codul penal din 1969; ultraj contra bunelor moravuri și tulburare a ordinii și liniștii publice, prevăzută de art. 321 din Codul penal din 1969.

În temeiul art. 396 alin. (8) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, s-a dispus încetarea procesului penal față de inculpatul S.D.S. pentru săvârșirea infracțiunii de șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal din 1969 (persoană vătămată), întrucât a intervenit prescripția răspunderii penale.

În temeiul art. 396 alin. (8) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, s-a dispus încetarea procesului penal față de inculpatul S.D.S. pentru săvârșirea infracțiunii de șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969 (victimă), întrucât a intervenit prescripția răspunderii penale.

În temeiul art. 396 alin. (8) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, s-a dispus încetarea procesului penal față de inculpatul S.D.S. pentru săvârșirea infracțiunii de șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969 (persoană vătămată), întrucât a intervenit prescripția răspunderii penale.

În temeiul art. 396 alin. (8) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, s-a dispus încetarea procesului penal față de inculpatul S.D.S. pentru săvârșirea infracțiunii de șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969 (persoană vătămată), întrucât a intervenit prescripția răspunderii penale.

În temeiul art. 396 alin. (8) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală,

s-a dispus încetarea procesului penal față de inculpatul S.D.S. pentru săvârșirea infracțiunii de șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969 (victimă), întrucât a intervenit prescripția răspunderii penale.

În temeiul art. 396 alin. (8) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, s-a dispus încetarea procesului penal față de inculpatul S.D.S. pentru săvârșirea infracțiunii de șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969 (victimă), întrucât a intervenit prescripția răspunderii penale.

În temeiul art. 396 alin. (8) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, s-a dispus încetarea procesului penal față de inculpatul S.D.S. pentru săvârșirea infracțiunii de șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969 (victimă martor protejat), întrucât a intervenit prescripția răspunderii penale.

În temeiul art. 396 alin. (8) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, s-a dispus încetarea procesului penal față de inculpatul S.D.S. pentru săvârșirea infracțiunii de șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969 (victimă martor amenințat), întrucât a intervenit prescripția răspunderii penale.

În temeiul art. 396 alin. (8) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, s-a dispus încetarea procesului penal față de inculpatul S.D.S. pentru săvârșirea infracțiunii de șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 75 lit. a) din Codul penal din 1969 (victimă martor protejat), întrucât a intervenit prescripția răspunderii penale.

În temeiul art. 396 alin. (8) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, s-a dispus încetarea procesului penal față de inculpatul S.D.S. pentru săvârșirea infracțiunii de lovire sau alte violențe, prevăzută de art. 180 alin. 2 din Codul penal din 1969, întrucât a intervenit prescripția răspunderii penale.

În temeiul art. 396 alin. (8) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, s-a dispus încetarea procesului penal față de inculpatul S.D.S. pentru săvârșirea infracțiunii de ultraj contra bunelor moravuri și tulburare a ordinii și liniștii publice, prevăzută de art. 321 din Codul penal din 1969, întrucât a intervenit prescripția răspunderii penale.

În temeiul art. 396 alin. (5) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală, s-a dispus achitarea inculpatului S.D.S. pentru săvârșirea infracțiunii de șantaj, victimă A.C., prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal din 1969, art. 5 din Codul penal.

În temeiul art. 396 alin. (2) din Codul de procedură penală, a fost condamnat inculpatul S.D.S. la o pedeapsă de 3 (trei) ani închisoare sub aspectul săvârșirii infracțiunii de grup infracțional organizat, prevăzută de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 39/2003, cu aplicarea art. 74 alin. 2 din Codul penal din 1969 raportat la art. 76 alin. 1 lit. b) din Codul penal din 1969, art. 5 din Codul penal.

În temeiul art. 396 alin. (2) din Codul de procedură penală, a fost condamnat inculpatul S.D.S. la o pedeapsă de 3 (trei) ani închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de lipsire de libertate în mod ilegal (victimă martor protejat), prevăzută de art. 189 alin. 1, 2 și 5 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 74 alin. 2 din Codul penal din 1969 raportat la art. 76 alin. 1 lit. b) din Codul penal din 1969, art. 5 din Codul penal.

3. În temeiul art. 5 din Codul penal, s-a dispus recalificarea faptelor pentru care a fost trimis în judecată inculpatul R.V., din infracțiunile de: constituire a unui grup infracțional organizat, în modalitatea constituire, prevăzută de art. 367 alin. (1) și (3) din Codul penal; șantaj, prevăzută de art. 207 alin. (1) și (3) din

Codul penal (victimă); șantaj, prevăzută de art. 207 alin. (1) și (3) din Codul penal (persoană vătămată), în infracțiunile de: grup infracțional organizat, prevăzută de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 39/2003; șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969 (victimă); șantaj prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969 (persoană vătămată).

În temeiul art. 396 alin. (8) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, s-a dispus încetarea procesului penal față de inculpatul R.V. pentru săvârșirea infracțiunii de grup infracțional organizat, prevăzută de art. 7 alin. (1) și (2) din Legea nr. 39/2003, întrucât a intervenit prescripția răspunderii penale.

În temeiul art. 396 alin. (8) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, s-a dispus încetarea procesului penal față de inculpatul R.V. pentru săvârșirea infracțiunii de șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969, victimă S.M., întrucât a intervenit prescripția răspunderii penale.

În temeiul art. 396 alin. (8) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, s-a dispus încetarea procesului penal față de inculpatul R.V. pentru săvârșirea infracțiunii de șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969, persoană vătămată L.C.T., întrucât a intervenit prescripția răspunderii penale.

4. În temeiul art. 5 din Codul penal, s-a dispus recalificarea faptelor pentru care a fost trimis în judecată inculpatul A.C.C., din infracțiunile de: constituire a unui grup infracțional organizat, în modalitatea constituire, prevăzută de art. 367 alin. (1) și (3) din Codul penal; șantaj, prevăzută de art. 207 alin. (1) și (3) din Codul penal (persoană vătămată); șantaj, prevăzută de art. 207 alin. (1) și (3) din Codul penal (persoană vătămată); șantaj, prevăzută de art. 207 alin. (1) și (3) din Codul penal, cu aplicarea art. 35 alin. (1) din Codul penal (persoană vătămată); șantaj, prevăzută de art. 207 alin. (1) și (3) din Codul penal, cu aplicarea art. 77 lit. a) din Codul penal (victimă), în infracțiunile de: grup infracțional organizat, prevăzută de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 39/2003; șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969 (persoană vătămată); șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969 (persoană vătămată); șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 41 alin. 2 din Codul penal din 1969 (persoană vătămată); șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 75 alin. 1 lit. a) din Codul penal din 1969 (persoană vătămată).

În temeiul art. 396 alin. (8) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, s-a dispus încetarea procesului penal față de inculpatul A.C.C. pentru săvârșirea infracțiunii de grup infracțional organizat, prevăzută de art. 7 alin. (1) și (3) din Legea nr. 39/2003, cu aplicarea art. 5 din Codul penal, întrucât a intervenit prescripția răspunderii penale.

În temeiul art. 396 alin. (8) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, s-a dispus încetarea procesului penal față de inculpatul A.C.C. pentru săvârșirea infracțiunii de șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969 (persoană vătămată), întrucât a intervenit prescripția răspunderii penale.

În temeiul art. 396 alin. (8) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, s-a dispus încetarea procesului penal față de inculpatul A.C.C. pentru săvârșirea infracțiunii de șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969 (persoană vătămată), întrucât a intervenit prescripția răspunderii penale.

În temeiul art. 396 alin. (5) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală, s-a dispus achitarea inculpatului A.C.C. pentru săvârșirea

infracțiunii de șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 41 alin. (2) din Codul penal din 1969 (persoană vătămată).

În temeiul art. 396 alin. (5) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală, s-a dispus achitarea inculpatului A.C.C. pentru săvârșirea infracțiunii de șantaj, victimă A.C., prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 5 din Codul penal.

5. În temeiul art. 5 din Codul penal, s-a dispus recalificarea faptelor pentru care a fost trimis în judecată inculpatul O.P. din infracțiunile de: constituire a unui grup infracțional organizat, în modalitatea constituire, prevăzută de art. 367 alin. (1) și (3) din Codul penal; lipsire de libertate în mod ilegal, prevăzută de art. 205 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 77 lit. a) din Codul penal, parte civilă C.D.; lipsire de libertate în mod ilegal, prevăzută de art. 205 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 77 lit. a) din Codul penal, persoană vătămată C.C.C.; șantaj, prevăzută de art. 207 alin. (1) și (3) din Codul penal, cu aplicarea art. 77 lit. a) din Codul penal, persoana vătămată C.D.-T.; șantaj, prevăzută de art. 207 alin. (1) și (3) din Codul penal, cu aplicarea art. 77 lit. a) din Codul penal, parte civilă C.D.T., în infracțiunile de: grup infracțional organizat, prevăzută de art. 7 din Legea nr. 39/2003; lipsire de libertate în mod ilegal, prevăzută de art. 189 alin. 1 și 3 din Codul penal din 1969, parte civilă C.D.; lipsire de libertate în mod ilegal, prevăzută de art. 189 alin. 1 și 3 din Codul penal din 1969, persoană vătămată C.C.C.; șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969, parte civilă C.D.; șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969, persoana vătămată C.C.C.

În temeiul art. 396 alin. (6) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, s-a dispus încetarea procesului penal față de inculpatul O.P. pentru săvârșirea infracțiunii de șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969, persoană vătămată C.C.C., întrucât a intervenit prescripția răspunderii penale.

În temeiul art. 396 alin. (6) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, s-a dispus încetarea procesului penal față de inculpatul O.P. pentru săvârșirea infracțiunii de șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969, persoană vătămată, C.D., întrucât a intervenit prescripția răspunderii penale.

În temeiul art. 396 alin. (6) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, s-a dispus încetarea procesului penal față de inculpatul O.P. pentru săvârșirea infracțiunii de grup infracțional organizat, prevăzută de art. 7 alin. (1) și (3) din Legea nr. 39/2003, întrucât a intervenit prescripția răspunderii penale.

În temeiul art. 396 alin. (2) din Codul de procedură penală, a fost condamnat inculpatul O.P. la o pedeapsă de 4 (patru) ani închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de lipsire de libertate în mod ilegal, prevăzută de art. 189 alin. 1 și 2 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 74 alin. 2 din Codul penal din 1969, art. 76 alin. 1 lit. b) din Codul penal din 1969 și art. 5 din Codul penal (parte civilă C.D.).

În temeiul art. 396 alin. (2) din Codul de procedură penală, a fost condamnat inculpatul O.P. la o pedeapsă de 4 (patru) ani închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de lipsire de libertate în mod ilegal, prevăzută de art. 189 alin. 1 și 2 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 74 alin. 2 din Codul penal din 1969 raportat la art. 76 alin. 1 lit. b) din Codul penal din 1969, art. 5 din Codul penal, persoană vătămată C.C.C.

În baza art. 34 lit. b) din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 5 din Codul penal, s-au contopit pedepsele stabilite, inculpatul urmând a executa pedeapsa cea mai grea, de 4 (patru) ani închisoare.

6. În temeiul art. 5 din Codul penal, s-a dispus recalificarea faptelor pentru care a fost trimis în judecată inculpatul A.D. din infracțiunile de: constituire a unui grup infracțional organizat, în modalitatea constituire, prevăzută de art. 367 alin. (1) și (3) din Codul penal; lipsire de libertate în mod ilegal, prevăzută de art. 205 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 77 lit. a) din Codul penal, parte civilă C.D.; lipsire de libertate în mod ilegal, prevăzută de art. 205 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 77 lit. a) din Codul penal, persoană vătămată C.C.C.; șantaj, prevăzută de art. 207 alin. (1) și (3) din Codul penal, cu aplicarea art. 77 lit. a) din Codul penal, persoană vătămată C.D.-T.; șantaj, prevăzută de art. 207 alin. (1) și (3) din Codul penal, cu aplicarea art. 77 lit. a) din Codul penal, parte civilă C.D.T. în infracțiunile de: grup infracțional organizat, prevăzută de art. 7 din Legea nr. 39/2003; lipsire de libertate în mod ilegal, prevăzută de art. 189 alin. (1) și (2) din Codul penal din 1969, parte civilă C.D.; lipsire de libertate în mod ilegal, prevăzută de art. 189 alin. 1 și 2 din Codul penal din 1969, persoană vătămată C.C.C.; șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969, parte civilă C.D.; șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969, persoană vătămată C.C.C.

În temeiul art. 396 alin. (6) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, s-a dispus încetarea procesului penal față de inculpatul A.D. pentru săvârșirea infracțiunii de șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969 (persoană vătămată C.C.C.), întrucât a intervenit prescripția răspunderii penale.

În temeiul art. 396 alin. (6) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, s-a dispus încetarea procesului penal față de inculpatul A.D. pentru săvârșirea infracțiunii de șantaj, prevăzută de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969 (parte civilă C.D.), întrucât a intervenit prescripția răspunderii penale.

În temeiul art. 396 alin. (5) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală, s-a dispus achitarea inculpatului A.D. pentru săvârșirea infracțiunii de grup organizat, prevăzută de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 39/2003 privind prevenirea și combaterea criminalității organizate.

În temeiul art. 396 alin. (2) din Codul de procedură penală, a fost condamnat inculpatul A.D. la o pedeapsă de 3 (trei) ani închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de lipsire de libertate în mod ilegal, prevăzută de art. 189 alin. 1 și 2 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 74 alin. 2 din Codul penal din 1969 raportat la art. 76 alin. 1 lit. b) din Codul penal din 1969, art. 5 din Codul penal, parte civilă C.D.

În temeiul art. 396 alin. (2) din Codul de procedură penală, a fost condamnat inculpatul A.D. la o pedeapsă de 3 (trei) ani închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de lipsire de libertate în mod ilegal, prevăzută de art. 189 alin. 1 și 2 din Codul penal din 1969, cu aplicarea art. 74 alin. (2) din Codul penal din 1969 raportat la art. 76 alin. 2 lit. b) din Codul penal din 1969, art. 5 din Codul penal, persoană vătămată C.C.C.

S-a reținut în considerentele sentinței că, în perioada august 2010—februarie 2012, la nivelul municipiului Suceava s-a constituit și și-a desfășurat activitățile infracționale un grup infracțional organizat, în accepțiunea prevăzută de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 39/2003 (forma anterioară), cu o structură bine determinată, în scopul obținerii ilicite de beneficii materiale sau alte foloase, prin comiterea de infracțiuni de șantaj și a altor infracțiuni cu violență.

Membrii grupării își exercitau controlul asupra unor cartiere, zone și piețe din municipiul Suceava, unde, prin folosirea forței și a amenințărilor, percepeau „taxe de protecție” și „taxe de șmecher” și recuperau, la cererea celor care apelau la serviciile lor, prin șantaj și acte de violență, sume de bani și bunuri, urmărind obținerea anumitor procente din aceste valori.

Activitatea grupului infracțional organizat se baza pe o înțelegere prealabilă clară și fermă între membrii săi, fiecare având o poziție și un rol bine stabilite în cadrul structurii acestuia. În cadrul astfel creat, inculpații au comis o serie de infracțiuni de șantaj, prevăzute de art. 194 alin. 1 din Codul penal din 1969, circumscrise, potrivit celor evidențiate de instanța fondului, intervalului 2010—2012 și reținute, relativ la unii dintre ei, ca fiind cele mai grave fapte penale care au intrat în aria de activitate a grupării.

Se impune a se preciza că instanța fondului a apreciat că în cauză legea penală mai favorabilă este vechiul Cod penal, procedând conform celor de mai sus.

Referitor la problema de drept supusă dezlegării, dispunând încetarea procesului penal în considerarea art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală (prescrierea răspunderii penale) pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 39/2003, în forma sa anterioară, tribunalul a reținut, în considerentele sentinței, că:

„În ceea ce privește pedeapsa prevăzută de lege în cazul infracțiunii incriminate în cuprinsul art. 7 din Legea nr. 39/2003 aceasta se determină prin coroborarea dispozițiilor de sancționare din primele două alineate ale acestui text de lege, pentru a nu fi mai mare decât aceea prevăzută de lege în cazul infracțiunii celei mai grave care intră în scopul grupului infracțional organizat. Astfel, în cauza de față limita specială a infracțiunii de grup organizat este limita specială a infracțiunii-scop, respectiv a infracțiunii de șantaj.

În acest sens au fost reținute și considerentele din Decizia pronunțată în recurs în interesul legii nr. 7/2009: *«Stabilirea de către legiuitor a tratamentului sancționator prin dispoziție de trimitere la pedeapsa prevăzută de lege, pentru infracțiunea cea mai gravă care intră în scopul grupului infracțional organizat, este justificată de rațiuni superioare de justă și echitabilă individualizare legală a sancțiunii penale, în raport cu gradul de pericol social conferit unei anumite infracțiuni de scopul urmărit de făptuitor. De aceea, față de diversitatea de infracțiuni ce poate face obiectul scopului organizării de grupuri infracționale, sublinierea în cadrul art. 7 alin. (2) din Legea nr. 39/2003 că „pedeapsa pentru faptele prevăzute la alin. (1) nu poate fi mai mare decât sancțiunea prevăzută de lege pentru infracțiunea cea mai gravă care intră în scopul grupului infracțional organizat” apare ca o consecință logică a necesității ierarhizării sistemului sancționator în raport cu gradul de pericol social specific fiecărei categorii de fapte, constituind astfel soluția legislativă optimă de indicare judicioasă a limitelor pedepsei în cazul unei asemenea infracțiuni. Așa fiind, prin modul în care este formulată, dispoziția înscrisă în alin. (2) al art. 7 din Legea nr. 39/2003 aduce o completare firească dispoziției de sancționare din primul alineat al aceluiași articol, pedeapsa la care se referă fiind prevăzută astfel de reglementările corelate din primele două alineate ale acestui articol de lege.»*

Chiar dacă această decizie a fost pronunțată cu referire la o măsură preventivă, considerentele relative la maximumul special al infracțiunii de grup infracțional organizat sunt incidente în ceea ce privește și instituția prescripției răspunderii penale.”

Împotriva sentinței penale anterior menționate a declarat apel, printre alții, Ministerul Public — Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism — Serviciul Teritorial Suceava, solicitând condamnarea la pedeapsa închisorii a inculpaților în cazul cărora s-a dispus încetarea procesului penal sub aspectul comiterii infracțiunii prevăzute de art. 7 alin. (1) și (2) din Legea nr. 39/2003 (forma anterioară), întrucât în mod eronat s-a reținut ca fiind intervenită prescripția răspunderii penale, în condițiile în care, în considerarea limitei maxime a pedepsei (20 de ani), termenul de prescripție nu se împlinise.

III. Punctul de vedere motivat al completului de judecată

În opinia instanței sunt posibile două interpretări ale textelor de lege relevante:

Într-o primă opinie, îmbrățișată de tribunal la pronunțarea soluției atacate cu apel în speță, s-a susținut că pedeapsa prevăzută de lege care trebuie avută în vedere la analiza incidenței prescripției răspunderii penale este maximul pedepsei prevăzute de legiuitor în cazul infracțiunii celei mai grave care intră în scopul grupului infracțional organizat. Aceasta întrucât pedeapsa prevăzută de lege în cazul infracțiunii incriminate în cuprinsul art. 7 din Legea nr. 39/2003 se determină prin coroborarea dispozițiilor de sancționare din primele două alineate ale textului de lege, astfel că ea nu poate depăși maximul pedepsei prevăzute de legiuitor în cazul infracțiunii celei mai grave care intră în scopul grupului infracțional organizat.

Un atare punct de vedere a fost exprimat însă într-un context diferit și care în prezent nu își mai găsește aplicabilitatea, în considerentele Deciziei nr. 7/2009, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în recurs în interesul legii, aspect ce a determinat instanța să aprecieze ca admisibilă sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu dezlegarea prezentei probleme de drept.

În cea de-a doua opinie, îmbrățișată de o mare parte a jurisprudenței, se susține că pedeapsa prevăzută de lege care trebuie avută în vedere la analiza incidenței prescripției răspunderii penale este cea de 20 de ani închisoare, respectiv maximul stipulat în alin.(1) al art. 7 din Legea nr. 39/2003, în forma anterioară datei de 1 februarie 2014.

În argumentarea acestei opinii s-a făcut trimitere la dispozițiile art. 122 din Codul penal anterior, care reglementează termenele de prescripție a răspunderii penale, făcând referire la „pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită”. Totodată, s-a subliniat că dispoziția din art. 7 alin. (2) din Legea nr. 39/2003 este una cu caracter special față de cea din art. 7 alin. (1) din aceeași lege, ultima privind doar pedeapsa „aplicată”, care nu poate fi mai mare decât sancțiunea prevăzută de lege pentru infracțiunea cea mai gravă care intră în scopul grupului infracțional organizat, și nu pedeapsa „prevăzută de lege” în sensul art. 122 din Codul penal anterior.

Întrucât, potrivit art. 7 alin. (1) din Legea nr. 39/2003 (forma anterioară), limitele închisorii erau de la 5 la 20 ani, acestea vor fi avute în vedere la calcularea termenului de prescripție a răspunderii penale, și nu cele prevăzute de legiuitor în cazul infracțiunii celei mai grave care intră în scopul grupului infracțional organizat.

IV. Punctele de vedere exprimate de către curțile de apel și instanțele judecătorești arondate

În conformitate cu dispozițiile art. 476 alin. (10) din Codul de procedură penală cu referire la art. 473 alin. (5) din Codul de procedură penală, s-a solicitat punctul de vedere al instanțelor judecătorești asupra chestiunii de drept supuse dezlegării.

Au comunicat puncte de vedere asupra problemei de drept în discuție: Curtea de Apel Constanța, Curtea de Apel București, Curtea de Apel Oradea, Curtea de Apel Alba Iulia, Curtea de Apel Pitești, Curtea de Apel Galați, Curtea de Apel Timișoara, Curtea de Apel Brașov, Curtea de Apel Bacău, care au făcut referire și la punctele de vedere ale unora dintre instanțele arondate.

În materialul transmis de curțile de apel a fost identificată practică relevantă în materie la Curtea de Apel București, Tribunalul Iași și Tribunalul Sibiu.

Examinând punctele de vedere exprimate de curțile de apel și instanțele arondate, precum și jurisprudența atașată acestora ce au fost transmise instanței supreme referitoare la chestiunea de drept supusă dezlegării, a rezultat o practică neunitară.

În urma consultării instanțelor de judecată, s-au evidențiat două opinii:

Într-o primă opinie, susținută de magistrații Curții de Apel Constanța, Curții de Apel Timișoara, Curții de Apel Pitești, Curții de Apel Bacău, Tribunalului Ilfov, Tribunalului Ialomița, Tribunalului Teleorman, Tribunalului Vaslui, Tribunalului Iași, Tribunalului Satu Mare, Secției penale a Tribunalului Sibiu, Tribunalului Brăila, Tribunalului Timiș (opinie majoritară), Tribunalului Brașov, Judecătoriei Timișoara, Judecătoriei Reșița, Judecătoriei Moldova Nouă, Judecătoriei Cornetu, Judecătoriei Huși, s-a susținut că, în cazul infracțiunii prevăzute de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 39/2003, termenul de prescripție a răspunderii penale se stabilește în raport cu limita maximă a pedepsei prevăzută de acest text de lege, respectiv 20 de ani.

În argumentarea acestei opinii, s-a avut în vedere faptul că dispozițiile art. 7 din Legea nr. 39/2003 constituie o normă de incriminare distinctă de orice altă infracțiune care ar putea intra în scopul grupului infracțional și stabilesc limite speciale de pedeapsă.

Limitele speciale ale infracțiunii prevăzute de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 39/2003 au fost stabilite de legiuitor în considerarea pericolului social propriu acestei infracțiuni, iar termenul de prescripție al acestei infracțiuni nu poate fi evaluat prin prisma unei alte categorii de infracțiuni (mai ușoară sau mai gravă), cu consecințe asupra termenului în care trebuie finalizată tragerea la răspundere penală a unei persoane.

Numai stabilirea cuantumului concret al pedepsei are drept criteriu suplimentar pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea cea mai gravă care intră în scopul grupului infracțional.

Totodată s-a susținut că, potrivit dispozițiilor art. 1411 din Codul penal din 1969, prin pedeapsa prevăzută de lege se înțelege pedeapsa prevăzută în textul de lege care incriminează fapta săvârșită în forma consumată, fără luarea în considerare a cauzelor de reducere sau de majorare a pedepsei.

Așadar, pedeapsa prevăzută de lege în cazul acestei infracțiuni este închisoarea de la 5 la 20 de ani, iar prin dispozițiile art. 7 alin. (2) din Legea nr. 39/2003 se reglementează o limită de pedeapsă maximă ce poate fi aplicată în cazul acesteia, care constă în imposibilitatea de aplicare în concret a unei pedepse mai mari decât sancțiunea prevăzută de lege pentru infracțiunea cea mai gravă care intră în scopul grupului infracțional organizat.

Prin urmare, dispozițiile art. 7 alin. (2) din Legea nr. 39/2003 reprezintă o cauză legală de reducere a pedepsei care operează în funcție de infracțiunea cea mai gravă care intră în scopul grupului infracțional organizat și care va fi avută în vedere de către instanță la data pronunțării unei hotărâri penale de condamnare cu ocazia stabilirii și individualizării juridice a unei pedepse între limitele minime și maxime prevăzute de lege.

Această cauză legală de reducere a pedepsei nu are nicio influență asupra noțiunii de pedeapsă prevăzută de lege care se referă la infracțiuni în forma-tip, astfel încât termenul de prescripție a răspunderii penale nu poate fi influențat de situația particulară a sancționării unei infracțiuni de constituire a unui grup infracțional organizat pentru comiterea unei infracțiuni-scop mai ușoare.

În a doua opinie, susținută de magistrații Curții de Apel București, Curții de Apel Iași, Curții de Apel Oradea, Curții de Apel Galați (opinie majoritară), Secției I penale a Tribunalului București, Secției penale a Tribunalului Călărași, Tribunalului Giurgiu, Tribunalului Arad, Tribunalului Caraș-Severin, Judecătoriei Caransebeș, s-a susținut că, în cazul infracțiunii prevăzute de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 39/2003 (forma anterioară datei de 1 februarie 2014), termenul de prescripție a răspunderii penale se stabilește raportat la dispozițiile alin. (2) al art. 7 din Legea nr. 39/2003 (forma anterioară), respectiv în

funcție de pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea cea mai gravă care intră în scopul grupului infracțional.

În argumentarea opiniei, judecătorul cu atribuții de unificare a practicii de la nivelul Secției a II-a penale din cadrul Curții de Apel București a arătat că „prin considerentele Deciziei nr. 1/2015 pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a fost definită infracțiunea autonoma, astfel: «În procesul de incriminare a unui act de conduită, legiuitorul elaborează conceptul faptei, care reprezintă dispoziția din norma de incriminare și prevede sancțiunea, respectiv pedepsele aplicabile faptului incriminat.»

Așadar, o normă penală completă se compune dintr-o dispoziție care descrie faptul incriminat și o sancțiune care caracterizează ilicitul ca fiind de natură penală prin prevederea unei pedepse. (...)”

De regulă, trimiterea din conținutul unei dispoziții legale la alte norme poate avea funcție complinitoare, de extensiune sau de excludere (Ion Petcu, *Folosirea normelor de trimitere în tehnica elaborării actelor normative*, RRD nr. 10/1972, p. 42—52).

În cazul în care îndeplinește o funcție complinitoare, norma la care se face trimitere întregește conținutul normei de trimitere, în care nu s-a voit să se repete situația anterior reglementată (dispoziția ori sancțiunea). În acest caz, norma de trimitere este incompletă, având caracterul unei norme de trimitere sau de referire care însă prin acest procedeu dobândește toate caracteristicile unei norme de incriminare tip.

Aceiași procedeu, al trimiterii la alte norme de incriminare, poate fi utilizat și în sens contrar, și anume cu funcție de excludere, în scopul eliminării din conținutul normei a unor raporturi. (...)

Indiferent de modul cum sunt reglementate, variantele atenuate ori agravate ale unei infracțiuni au trăsăturile constitutive ale infracțiunii de bază la care se adaugă trăsături agravante sau atenuante, de natură a determina un tratament juridic diferit de cel al infracțiunii-tip.

Totodată, s-a arătat că din materialul înaintat de Institutul de Cercetări Juridice rezultă că varianta agravată sau atenuată a unei infracțiuni presupune realizarea conținutului variantei-tip, la care se adaugă anumite elemente circumstanțiale care pot să se refere la aspectul material sau moral al faptei, la obiectul sau subiecții faptei or la locul și timpul săvârșirii faptei, imprimându-i acesteia, în abstract, o gravitate mai ridicată sau mai redusă.

Așadar, aceeași faptă poate fi deci incriminată, pe lângă forma tipică, în una ori mai multe variante, agravate sau atenuante, care corespund conceptului faptei prevăzute de legea penală în configurația tipică, deosebindu-se de aceasta prin anumite elemente circumstanțiale.

Pornind de la aceste considerente de natură teoretică s-a apreciat că se poate reține faptul că infracțiunea prevăzută de art. 7 alin. (2) din Legea nr. 39/2003 are natura unei infracțiuni autonome, termenul de prescripție fiind cel prevăzut pentru infracțiunea cea mai gravă ce intră în scopul grupului.

Această opinie a fost susținută și de Curtea de Apel Iași, care a adus ca argumente suplimentare faptul că art. 7 alin. (1) din Legea nr. 39/2003 (forma anterioară datei de 1 februarie 2014) stabilea un maxim special al pedepsei închisorii de 20 de ani închisoare, întrucât în scopul grupului infracțional puteau intra infracțiuni pentru care legislația penală anterioară datei de 1 februarie 2014 prevedea pedeapsa închisorii de 20 de ani sau mai mare [cu titlu de exemplu, infracțiunile de omor/omor calificat/omor deosebit de grav prevăzute de art. 174—art. 176 din Codul penal din 1969; infracțiunea de înșelăciune cu consecințe deosebit de grave prevăzută de art. 215 alin. 5 din Codul penal din 1969 — art. 2 lit. b) pct. (5) din actul normativ sus-referit].

Doar în cazul acestor infracțiuni, calculul termenului de prescripție a răspunderii penale se face prin raportare la pedeapsa de 20 de ani închisoare.

De altfel, conform art. 7 alin. (2) din Legea nr. 39/2003 (forma anterioară datei de 1 februarie 2014), pedeapsa prevăzută de lege pentru faptele prevăzute la alin. (1) nu poate fi mai mare decât sancțiunea prevăzută de lege pentru infracțiunea cea mai gravă care intră în scopul grupului infracțional.

Noul Cod penal a consacrat un regim sancționator mai blând pentru infracțiunea de constituire a unui grup infracțional organizat prevăzută de art. 367 alin. (2) (maxim de 10 ani închisoare) comparativ cu pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea care ar intra în scopul grupului (detențiunea pe viață sau închisoarea mai mare de 10 ani).

De asemenea, în cazul infracțiunii de constituire a unui grup infracțional organizat prevăzută de art. 367 alin. (1) din noul Cod penal (maxim special de 5 ani închisoare) comparativ cu pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea care ar intra în scopul grupului, dacă legea prevede o pedeapsă mai mare de 5 ani închisoare, dar până în 10 ani închisoare inclusiv.

V. Opinia specialiștilor consultați

În conformitate cu dispozițiile art. 476 alin. (10) raportat la art. 473 alin. (5) din Codul de procedură penală, a fost solicitată specialiștilor în drept penal opinia asupra chestiunii de drept supuse dezlegării.

V.1. **Departamentul de Drept penal al Facultății de Drept din cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași**, prin lector universitar doctor Mihai Dunea, a susținut, în esență, cu referire la infracțiunea prevăzută de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 39/2003, că termenul de prescripție a răspunderii penale se stabilește în raport cu limita maximă a pedepsei prevăzută de acest text de lege, respectiv 20 de ani.

În argumentarea punctului de vedere formulat s-a arătat că operațiunea de determinare a pedepsei prevăzute de lege pentru o infracțiune este o operațiune care se efectuează în abstract, raportat la dispoziția sancționatorie a normei de incriminare în cadrul căreia se realizează operațiunea de încadrare juridică a unei fapte săvârșite în concret.

Minimul și maximul special al unei pedepse prevăzute de lege nu sunt influențate de aspecte de fapt contextuale, precum alte infracțiuni pe care și-a propus sau nu infractorul să le comită, în situații de fapt distincte, ori infracțiuni la care s-a raportat acesta în vreun alt fel sau infracțiuni conexe celei comise de către subiectul activ în cauză.

Prin urmare, separat de orice aspecte care țin de comiterea sa în concret, infracțiunea de inițiere sau constituire a unui grup infracțional organizat ori aderare sau sprijinire sub orice formă a unui astfel de grup, reglementată de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 39/2003 (forma anterioară datei de 1 februarie 2014), are o pedeapsă principală prevăzută de lege de la 5 la 20 de ani închisoare.

Soluția este justificată și de argumentul că dispozițiile legale cuprinse în art. 7 alin. (2) din Legea nr. 39/2003 (formularea anterioară datei de 1 februarie 2014) sunt menite a impune o sublimită sancționatorie maximă care nu poate fi depășită în stabilirea pedepsei concrete individualizate judiciar de către instanță, ca efect al reținerii comiterii respectivei infracțiuni în sarcina unei anumite persoane. Aceste sublimite sunt influențate de situația de fapt reținută și de aspecte conexe, fiind, după caz, aplicabile sau nu. Ele nu pot însă modifica pedeapsa legală, cea prevăzută de lege, unică/singulară și inflexibilă și nici nu pot afecta reținerea sau nereținerea unor instituții legale care își condiționează incidența de o anumită pedeapsă prevăzută de lege pentru infracțiunea comisă.

O asemenea dinamică ar relativiza în mod nepermis și cu majore consecințe ipoteze care nu pot și nu trebuie să fie influențate de particularități ale unor situații de fapt, impunând

soluții identice în toate cazurile de reținere a incidenței lor (precum: unicitatea termenului de prescripție a răspunderii penale în raport de reținerea comiterii unui tip de infracțiune — într-una și aceeași variantă normativă, separat de chestiuni de fapt conjuncturale care pot fi prezente în unele cazuri și care pot lipsi în alte spețe determinate).

V.2. Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, Facultatea de Drept, prin lector universitar doctor Elisabeta Boțian, a susținut în esență că termenul de prescripție a răspunderii penale trebuie stabilit prin raportare la limita maximă a pedepsei prevăzute de dispozițiile art. 7 alin. (1) din Legea nr. 39/2003, respectiv de 20 de ani, întrucât limitele de pedeapsă prevăzute de lege pentru infracțiunea de constituire a unui grup infracțional organizat sunt închisoarea de la 5 la 20 de ani și interzicerea unor drepturi.

Ca atare, termenul de prescripție trebuie raportat la limita maximă a pedepsei prevăzută pentru această infracțiune, adică aceea de 20 de ani. Această concluzie rezultă din interpretarea logică și teleologică a alin. (1) al art. 7 al Legii nr. 39/2003, scopul legiuitorului fiind acela de a sancționa mai aspru infracțiunea de constituire a unui grup infracțional organizat, prin raportare la gradul de pericol social al acestei infracțiuni.

Este adevărat că dispozițiile alin. (2) al art. 7 al Legii nr. 39/2003 prevăd că „pedeapsa pentru faptele de la alin. (1) nu poate fi mai mare decât sancțiunea prevăzută de lege pentru infracțiunea cea mai gravă care intră în scopul grupului infracțional organizat”, însă „pedeapsa” la care face referire acest alineat este pedeapsa concretă aplicată de instanța de judecată, în urma procesului de individualizare judiciară a pedepsei, acest alineat urmând a fi corelat cu dispozițiile alin. (1).

Or, termenele de prescripție se calculează prin luarea în considerare a pedepsei prevăzute de lege pentru infracțiunea săvârșită, în cazul nostru, aceea de constituire a unui grup infracțional organizat (5—20 de ani), și nu prin luarea în considerare a pedepsei concrete aplicate de instanța de judecată.

V.3. Universitatea de Vest din Timișoara, Facultatea de Drept, Departamentul de drept public, prin conferențiar universitar doctor Laura Maria Stănilă, în principal, a solicitat respingerea ca inadmisibilă a sesizării Curții de Apel Suceava, susținând că aceasta nu întrunește criteriile de admisibilitate. Astfel, în speța care a generat sesizarea, prin coroborarea dispozițiilor legale în materia instituției prescripției și a înțelesului termenului de „pedeapsă prevăzută de lege”, rezolvarea pretinsei chestiuni de drept nu are nivelul de dificultate care să permită a se recurge la procedura hotărârii prealabile. Apare ca evident că înțelesul sintagmei se referă la limitele prevăzute de lege pentru o anumită infracțiune, fără a se avea în seamă limitările în aplicarea unei anumite pedepse concrete, iar instituția prescripției se calculează în funcție de maximul prevăzut în textul de lege respectiv.

Ca soluție secundară, în ipoteza în care această opinie nu va fi însușită de Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, s-a susținut că, în cazul infracțiunii prevăzute de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 39/2003 (forma anterioară datei de 1 februarie 2014), termenul de prescripție a răspunderii penale se stabilește în raport cu limita maximă a pedepsei prevăzută de acest text de lege, respectiv 20 de ani, indiferent de pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea cea mai gravă care intră în scopul grupului infracțional.

În susținerea opiniei s-a arătat că problema de drept supusă dezlegării se referă la modalitatea de calcul al termenului de prescripție în situația infracțiunilor care prevăd o limitare a pedepsei aplicate, în funcție de maximul prevăzut de lege pentru o altă infracțiune cu care se află în corelare (infracțiune-scop a grupului infracțional organizat în cazul de față).

Potrivit art. 1411 din Codul penal din 1969, „*prin pedeapsă prevăzută de lege se înțelege pedeapsa prevăzută în textul de lege care incriminează fapta săvârșită în forma consumată, fără luarea în considerare a cauzelor de reducere sau de majorare a pedepsei*”.

Infracțiunea prevăzută de art. 7 din Legea nr. 39/2003 este o infracțiune de pericol, formă a pluralității naturale de infractori, a cărei existență nu este condiționată de săvârșirea infracțiunii predicat sau scop a asocierii infracționale. Prin urmare, pericolul său abstract a fost evaluat de legislator, fără raportare la scopul grupării criminale.

Deși maximul prevăzut de lege ar fi permis o pedeapsă superioară aceluși quantum, în situația concretă, judecătorul va fi ținut de maximul prevăzut pentru infracțiunea-scop care ar avea tratamentul sancționator cel mai sever.

V.4. Universitatea din București, Departamentul de Drept penal, Facultatea de Drept, prin asistent universitar Dragoș Pârgaru, a susținut că, în cazul infracțiunii prevăzute de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 39/2003 (forma anterioară datei de 1 februarie 2014), termenul de prescripție a răspunderii penale se stabilește în funcție de pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea cea mai gravă care intră în scopul grupului infracțional, în considerarea, relativ la sintagma „pedeapsă prevăzută de lege”, a dispozițiilor alin. (2) al art. 7 din Legea nr. 39/2003 (forma anterioară).

În esență, în punctul de vedere formulat s-a susținut că, raportat la dispozițiile art. 7 alin. (2) din Legea nr. 39/2003, constatarea de la care trebuie să pornească analiza este aceea că, în situația în care pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea cea mai gravă care intră în scopul grupului infracțional organizat are o limită specială maximă sub 20 de ani, și pedeapsa pentru infracțiunea de constituire a unui grup infracțional organizat va avea același maxim special [iar nu cel de 20 de ani prevăzut la alin. (1) al art. 7 din Legea nr. 39/2003].

Așadar, ca urmare a faptului că pedeapsa maximă pentru infracțiunea de constituire a unui grup infracțional organizat este redusă la pedeapsa maximă prevăzută de lege pentru cea mai gravă infracțiune-scop, termenul de prescripție a răspunderii penale pentru infracțiunea de constituire a unui grup infracțional organizat se calculează prin raportare la acest maxim [iar nu la pedeapsa prevăzută de alin. (1) al art. 7 din Legea nr. 39/2003].

VI. Dispozițiile legale supuse interpretării

Art. 7 din Legea nr. 39/2003 privind prevenirea și combaterea criminalității organizate (în forma anterioară datei de 1 februarie 2014)

(1) Inițierea sau constituirea unui grup infracțional organizat ori aderarea sau sprijinirea sub orice formă a unui astfel de grup se pedepsește cu închisoare de la 5 la 20 de ani și interzicerea unor drepturi.

(2) Pedeapsa pentru faptele prevăzute la alin. (1) nu poate fi mai mare decât sancțiunea prevăzută de lege pentru infracțiunea cea mai gravă care intră în scopul grupului infracțional organizat. (...)

Codul penal anterior

Art. 122. — Termenele de prescripție a răspunderii penale pentru persoana fizică sunt:

a) 15 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa detențiunii pe viață sau pedeapsa închisorii mai mare de 15 ani;

b) 10 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii mai mare de 10 ani, dar care nu depășește 15 ani;

c) 8 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani, dar care nu depășește 10 ani;

d) 5 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii mai mare de un an, dar care nu depășește 5 ani;

e) 3 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii care nu depășește un an sau amenda.

Termenele de prescripție a răspunderii penale pentru persoana juridică sunt:

a) 10 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită de persoana fizică pedeapsa detențiunii pe viață sau pedeapsa închisorii mai mare de 10 ani;

b) 5 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită de persoana fizică pedeapsa închisorii de cel mult 10 ani sau amenda.

Termenele arătate în prezentul articol se socotesc de la data săvârșirii infracțiunii. În cazul infracțiunilor continue termenul curge de la data încetării acțiunii sau inacțiunii, iar în cazul infracțiunilor continuate, de la data săvârșirii ultimei acțiuni sau inacțiuni.

Răspunderea penală a persoanei juridice se prescrie în condițiile prevăzute de lege pentru persoana fizică, dispozițiile prevăzute în art. 121—124 aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 141¹. — Prin *pedeapsă prevăzută de lege* se înțelege pedeapsa prevăzută în textul de lege care incriminează fapta săvârșită în forma consumată, fără luarea în considerare a cauzelor de reducere sau de majorare a pedepsei.

Codul penal în vigoare

Art. 154. — (1) Termenele de prescripție a răspunderii penale sunt:

a) 15 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa detențiunii pe viață sau pedeapsa închisorii mai mare de 20 de ani;

b) 10 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii mai mare de 10 ani, dar care nu depășește 20 de ani;

c) 8 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani, dar care nu depășește 10 ani;

d) 5 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii mai mare de un an, dar care nu depășește 5 ani;

e) 3 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii care nu depășește un an sau amenda.

(2) Termenele prevăzute în prezentul articol încep să curgă de la data săvârșirii infracțiunii. În cazul infracțiunilor continue termenul curge de la data încetării acțiunii sau inacțiunii, în cazul infracțiunilor continuate, de la data săvârșirii ultimei acțiuni sau inacțiuni, iar în cazul infracțiunilor de obicei, de la data săvârșirii ultimului act.

(3) În cazul infracțiunilor progresive, termenul de prescripție a răspunderii penale începe să curgă de la data săvârșirii acțiunii sau inacțiunii și se calculează în raport cu pedeapsa corespunzătoare rezultatului definitiv produs.

(4) În cazul infracțiunilor contra libertății și integrității sexuale, al celor de trafic și exploatare a persoanelor vulnerabile, precum și al infracțiunii de pornografie infantilă, săvârșite față de un minor, termenul de prescripție începe să curgă de la data la care acesta a devenit major. Dacă minorul a decedat înainte de împlinirea majoratului, termenul de prescripție începe să curgă de la data decesului.

Art. 187. — Prin *pedeapsă prevăzută de lege* se înțelege pedeapsa prevăzută în textul de lege care incriminează fapta săvârșită în forma consumată, fără luarea în considerare a cauzelor de reducere sau de majorare a pedepsei.

VII. Raportul asupra chestiunii de drept supuse dezlegării

Rezumând problema de drept supusă dezlegării, judecătorul-raportor a apreciat că, în cazul infracțiunii prevăzute de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 39/2003 (forma anterioară datei de 1 februarie 2014), termenul de prescripție a răspunderii penale se stabilește în raport cu limita maximă a pedepsei prevăzută de

acest text de lege, respectiv 20 de ani, indiferent de pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea cea mai gravă care intră în scopul grupului infracțional.

În esență, judecătorul-raportor a apreciat că dispozițiile art. 7 alin. (2) din Legea nr. 39/2003 au instituit o normă specială de limitare a maximumului pedepsei ce urmează a fi stabilit, mai exact o limitare a posibilității de individualizare judiciară a cuantumului sancțiunii aplicate, rezervată în mod exclusiv *instanței de judecată*.

Deși din punctul de vedere al legalității pedeapsa aplicată nu poate depăși acel maxim, aceasta nu are efecte asupra înțelesului sintagmei „pedeapsă prevăzută de lege”.

VIII. **Înalta Curte de Casație și Justiție**, examinând sesizarea formulată de Curtea de Apel Suceava — Secția penală și pentru cauze cu minori, raportul întocmit de judecătorul-raportor și chestiunea de drept ce se solicită a fi dezlegată, reține următoarele:

VIII.1. Cu privire la admisibilitatea sesizării

Potrivit dispozițiilor art. 475 din Codul procedură penală, dacă în cursul judecății un complet de judecată investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că există o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective și asupra căreia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată.

În raport cu textul legal evocat se constată că admisibilitatea unei sesizări formulate în procedura pronunțării unei hotărâri prealabile este condiționată de îndeplinirea, în mod cumulativ, a următoarelor cerințe:

— întrebarea să fie formulată în cursul judecății de un complet al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al unei curți de apel sau tribunal investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță;

— soluționarea pe fond a acelei cauze să depindă de lămurirea chestiunii de drept ce formează obiectul sesizării;

— existența unei veritabile chestiuni de drept, care să nu fi fost încă dezlegată de Înalta Curte de Casație și Justiție prin mecanismele legale ce asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către instanțele judecătorești sau să nu facă în prezent obiectul unui recurs în interesul legii.

În cauză sunt îndeplinite toate cerințele cumulative anterior enunțate. Astfel, este îndeplinită condiția referitoare la existența unei cauze aflate în curs de judecată în ultimă instanță, Curtea de Apel Suceava — Secția penală și pentru cauze cu minori fiind investită în ultimă instanță cu soluționarea apelului formulat, printre alții, și de Ministerul Public — Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism — Serviciul Teritorial Suceava.

În ceea ce privește condiția următoare referitoare la natura chestiunii ce poate face obiectul sesizării și la aptitudinea dezlegării date de a avea consecințe juridice directe asupra modului de rezolvare a fondului cauzei se constată că și aceasta este îndeplinită.

Astfel, rezolvarea dată chestiunii de drept expuse în încheierea de sesizare este susceptibilă a avea consecințe juridice directe asupra modului de soluționare a cauzei, respectiv a soluției pe care instanța de trimitere o poate dispune în ce privește motivul de apel formulat de parchet vizând greșita încetare a procesului penal, ca urmare a intervenirii prescripției răspunderii penale, pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 39/2003, în forma sa anterioară.

Totodată, se constată că este întrunită și cea de-a treia cerință enunțată: chestiunea de drept cu a cărei dezlegare a fost sesizată instanța supremă nu a primit o rezolvare printr-o hotărâre prealabilă anterioară sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui asemenea recurs.

În consecință, sesizarea formulată de Curtea de Apel Suceava — Secția penală și pentru cauze cu minori cu privire la

chestiunea de drept supusă dezlegării este admisibilă, prin prisma dispozițiilor art. 475 alin. (1) din Codul de procedură penală.

VIII.2. Cu privire la chestiunea de drept supusă dezlegării

Problema de drept ce face obiectul dezbaterii se referă la modalitatea de calcul al termenului de prescripție în situația infracțiunilor care prevăd o limitare a pedepsei aplicate, în funcție de maximul prevăzut de lege pentru o altă infracțiune cu care se află în corelare, în speță fiind vorba despre fapta incriminată de art. 7 alin. (2) din Legea nr. 39/2003 — formularea anterioară datei de 1 februarie 2014 (infracțiune-scop a grupului infracțional organizat).

Prealabil analizării chestiunii de drept supuse dezlegării se impune a se preciza că, în speță, Decizia nr. 7 din 9 februarie 2009 pronunțată în recurs în interesul legii, în Dosarul nr. 36/2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 694 din 15 octombrie 2009, anterior apariției noului Cod penal, nu își găsește aplicarea.

Astfel, prin decizia pronunțată în recurs în interesul legii, anterior menționată, Înalta Curte de Casație și Justiție, constituită în Secții Unite, în aplicarea dispozițiilor art. 160² alin. 1 teza ultimă și ale art. 160⁴ alin. 1 teza ultimă din Codul de procedură penală din 1968, a stabilit: „*cererile de liberare provizorie sub control judiciar sau pe cauțiune sunt admisibile în ipoteza săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 39/2003, dacă pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea cea mai gravă care intră în scopul grupului infracțional organizat nu depășește 18 ani.*”

Această decizie vizează interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor referitoare la liberarea sub control judiciar sau pe cauțiune din cuprinsul Codului de procedură penală anterior, în cazul săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 39/2003 privind prevenirea și combaterea criminalității organizate, prevederi care au fost modificate prin Legea nr. 255/2013 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesual penale.

Potrivit art. 477¹ din Codul de procedură penală, „*efectele deciziei încetează în cazul abrogării, constatării neconstituționalității ori modificării dispoziției legale care a generat problema de drept dezlegată (...).*”

Așadar, decizia pronunțată în recurs în interesul legii nu are aplicabilitate în dezlegarea problemei de drept în cauza de față în contextul abrogării instituției liberării provizorii sub control judiciar sau pe cauțiune prin Legea nr. 255/2013 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesual penale. În aceste condiții, în mod cert, nu este vorba de un reviriment jurisprudențial al instanței supreme.

În abordarea problematicii cu care a fost investit, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală are în vedere faptul că noul Cod penal a abandonat tehnica normativă a vechii reglementări, cel puțin relativ la infracțiunea prevăzută de art. 7 alin. (2) din Legea nr. 39/2003, formularea anterioară datei de 1 februarie 2014, sancționând infracțiunea prevăzută de art. 367 din Codul penal (constituirea unui grup infracțional) fără raportare la regimul sancționator al infracțiunii-scop.

Așadar, aspectul supus dezlegării apare discutabil numai în ipoteza și din perspectiva retroactivității legii penale mai favorabile, însă trebuie arătat că și în raport cu legislația actuală pot fi identificate dispoziții normative similare, unele fiind cuprinse chiar în partea specială a Codului penal. Spre exemplu: prevederile cuprinse în art. 206 alin. (1) teza ultimă din Codul penal în raport cu sancționarea persoanei care a comis infracțiunea de amenințare, prevederile cuprinse în art. 269 alin. (2) din Codul penal în raport cu sancționarea persoanei care a comis infracțiunea de favorizare a făptuitorului ori

prevederile cuprinse în art. 270 alin. (2) din Codul penal raportat la sancționarea persoanei care a comis infracțiunea de tănuire.

Este unanim acceptat în doctrină și în practica judiciară că infracțiunea prevăzută de art. 7 din Legea nr. 39/2003 este o infracțiune de pericol, formă a pluralității constituite de infractori a cărei existență nu este condiționată de săvârșirea infracțiunii-scop a asocierii infracționale. Prin urmare, pericolul său abstract a fost evaluat de legislator, fără raportare la scopul grupării criminale.

Interpretarea gramaticală a prevederilor art. 7 din Legea nr. 39/2003 prin comparație cu textele de lege aferente altor infracțiuni relevă faptul că alin. (2) al acestui text de lege, chiar dacă nu mai este în vigoare, se referă la „pedeapsa maximă legală, potențial de aplicat în procesul de individualizare ce este atributul exclusiv al judecătorului”, și nu la „pedeapsa prevăzută de lege”.

Este de observat că legiuitorul consacră în ambele coduri o normă de incriminare autonomă, prevăzând o anumită conduită drept infracțiune, stabilindu-i propria pedeapsă prevăzută de lege în condițiile art. 141¹ din Codul penal anterior sau art. 187 din Codul penal actual *separat de dispoziția sancționatoare a oricărei alte infracțiuni care ar avea sau nu vreo conexiune, de orice fel, cu infracțiunea astfel reglementată în mod de sine stătător*, iar determinarea pedepsei prevăzute de lege pentru o infracțiune este o operațiune care se efectuează în abstract, raportat la dispoziția sancționatoare a normei de incriminare în cadrul căreia se realizează încadrarea juridică a unei fapte săvârșite și, implicit, modalitatea de calcul al termenului de prescripție.

Atât conform vechii, cât și actualei legislații penale, prin pedeapsa prevăzută de lege pentru o infracțiune, din perspectiva calculului termenului de prescripție a răspunderii penale, se înțelege pedeapsa principală prevăzută de lege care este una și aceeași, indiferent de variabile factice ale diverselor spețe în care se reține încadrarea sa juridică. Minimul și maximul special al unei pedepse prevăzute de lege raportat la termenul de prescripție a răspunderii penale nu sunt influențate de aspecte de fapt conjuncturale, precum alte infracțiuni pe care și-a propus sau nu infractorul să le comită, în situații de fapt distincte, ori infracțiuni la care s-a raportat acesta în vreun alt fel sau infracțiuni conexe celei comise de către subiectul activ în cauză.

Din perspectiva art. 122 și art. 141¹ din Codul penal anterior și art. 187 din Codul penal actual, în cuprinsul acestei operațiuni sunt lipsite de relevanță juridică diverse aspecte de natură conjuncturală, decurgând din manifestări concrete ale situației de fapt reținute în cadrul anumitor spețe determinate, spre deosebire de ipoteze factice reținute în alte spețe determinate.

Infracțiunea de *inițiere sau constituire a unui grup infracțional organizat ori aderare sau sprijinire sub orice formă a unui astfel de grup*, reglementată de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 39/2003 (forma anterioară datei de 1 februarie 2014), avea și are, în situația incidenței art. 5 din Codul penal actual, o pedeapsă principală prevăzută de lege de la 5 la 20 de ani închisoare în raport cu care implicit trebuie calculat termenul de prescripție a răspunderii penale.

Legiuitorul, din rațiuni de echitate, respectiv pentru a preîntâmpina situații în care autorul infracțiunii de asociere riscă să fie condamnat la o pedeapsă mai ridicată decât maximul prevăzut pentru infracțiunea-scop, fie că aceasta este săvârșită sau nu, având în vedere maximul special ridicat al pedepsei prevăzute de vechea dispoziție pentru infracțiunea de inițiere sau constituire a unui grup infracțional organizat ori aderare sau sprijinire sub orice formă a unui astfel de grup, reglementată de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 39/2003 (de la 5 la 20 de ani închisoare), a instituit o normă de limitare în procesul de individualizare a cuantumului pedepsei.

Astfel, deși maximul prevăzut de lege ar fi permis o pedeapsă superioară aceluși cuantum, în situația concretă judecătorul va fi ținut de maximul prevăzut pentru infracțiunea-scop care ar avea tratamentul sancționator cel mai sever.

Dispozițiile legale ce decurg din prevederi precum cele analizate, cuprinse în art. 7 alin. (2) din Legea nr. 39/2003, în art. 206 alin. (1) teza ultimă ori art. 269 alin. (2) și art. 270 alin. (2) din Codul penal actual etc., reprezintă texte menite a impune o sublimită sancționatoare maximă care nu poate fi depășită în stabilirea pedepsei concrete individualizate judiciar de către instanță, ca efect al reținerii comiterii respectivei infracțiuni în sarcina unei anumite persoane.

Aceste sublimate sunt influențate de situația de fapt reținută și de aspecte conexe, fiind uneori posibil a se aplica, iar altele nu, însă în concret nu pot modifica pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea comisă din perspectiva termenului de prescripție a răspunderii penale.

O altă abordare ar relativiza, în mod nepermis și cu majore consecințe, ipoteze care nu pot și nu trebuie să fie influențate de particularități ale unor situații de fapt.

Un argument în plus este dat de ipoteza în care infracțiunea aflată în scopul grupării infracționale ar fi fost una pentru care legea ar fi prevăzut pedeapsa închisorii de peste 20 de ani ori detențiunea pe viață, infracțiuni nesăvârșite, care nu ar conduce la activarea limitei de pedeapsă în vederea calculului termenului de prescripție a răspunderii penale, în antiteză cu situația în care s-ar avea în vedere comiterea unor infracțiuni de o gravitate mai redusă.

Cum subliniam în precedent, împrejurarea că asocierea infracțională are ca obiectiv comiterea unor infracțiuni de un pericol generic mai redus sau mai grav decât cel al constituirii înseși a grupului organizat nu are efecte asupra reducerii maximului special al „pedepsei prevăzute de lege” pentru această infracțiune, în configurarea și stabilirea termenelor de prescripție a răspunderii penale atât anterior, cât și ulterior intrării în vigoare a noului Cod penal.

În consecință, a accepta contrariul ar presupune negarea autorității legislatorului penal de a stabili limitele de pedeapsă pentru faptele antisociale definite ca fiind infracțiuni de lege penală.

Rezultă că dispozițiile art. 7 alin. (2) din Legea nr. 39/2003 au instituit o normă specială de limitare a maximului pedepsei ce urmează a fi stabilit, mai exact o limitare a posibilității de individualizare judiciară a cuantumului sancțiunii aplicate, rezervată în mod exclusiv instanței de judecată.

Altfel spus, deși din punctul de vedere al legalității pedeapsa aplicată nu poate depăși acel maxim, considerăm că aceasta nu are efecte asupra înțelesului sintagmei „pedeapsă prevăzută de lege”.

În mod evident, conform filosofiei codurilor penale (actual și anterior), termenele de prescripție a răspunderii penale sunt stabilite de legiuitor având în vedere pericolul social generic al unor infracțiuni prin raportare la limitele de pedeapsă prevăzute de norma prohibită în funcție de politica penală a statului la un anumit moment. Or, Legea nr. 39/2003 a înțeles să permită instanței de judecată să sancționeze săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 7 în limite aspre de pedeapsă, evaluând la data intrării în vigoare o serie de criterii obiective.

În concluzie, atât art. 122 din Codul penal anterior, cât și art. 154 din Codul penal actual, care reglementează termenele de prescripție a răspunderii penale, fac referire la „pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită”, iar art. 7 alin. (2) din Legea nr. 39/2003 este o dispoziție cu caracter special față de art. 7 alin. (1) din același act normativ. Aceasta din urmă privește doar pedeapsa aplicată, care nu poate fi mai mare decât sancțiunea prevăzută de lege pentru infracțiunea cea mai gravă care constituie scopul infracțional organizat, și nu pedeapsa „prevăzută de lege”, în sensul art. 122 și art. 141¹ din Codul penal anterior, care, potrivit art. 7 alin. (1) din Legea nr. 39/2003, este închisoarea de la 5 la 20 de ani, limite față de care se calculează termenul de prescripție a răspunderii penale.

Pentru motivele arătate, în temeiul art. 477 din Codul de procedură penală,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite sesizarea formulată de către Curtea de Apel Suceava — Secția penală și pentru cauze cu minori, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a următoarei probleme de drept:

„Dacă, în cazul infracțiunii prevăzute de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 39/2003 (forma anterioară datei de 1 februarie 2014), termenul de prescripție a răspunderii penale se stabilește în raport cu limita maximă a pedepsei prevăzute de acest text de lege, respectiv 20 de ani, sau în funcție de pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea cea mai gravă care intră în scopul grupului infracțional, în considerarea, relativ la sintagma «pedeapsă prevăzută de lege», a dispozițiilor alin. (2) al art. 7 din Legea nr. 39/2003 (forma anterioară)”.

Stabilește că, în cazul infracțiunii prevăzute de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 39/2003 (forma anterioară datei de 1 februarie 2014), termenul de prescripție a răspunderii penale se calculează în raport cu limita maximă a pedepsei prevăzute de acest text de lege, respectiv 20 de ani, indiferent de pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea cea mai gravă care intră în scopul grupului infracțional.

Obligatorie de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, potrivit art. 477 alin. (3) din Codul de procedură penală.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 4 noiembrie 2021.

PREȘEDINTELE SECȚIEI PENALE A ÎNALTEI CURȚI
DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
judecător **DANIEL GRĂDINARU**

Magistrat-asistent,
Adina Andreea Ciuhan Teodoru

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC

— Prețuri pentru anul 2022 —

Nr. crt.	Denumirea publicației	Valoare (TVA 5% inclus) — lei		
		12 luni	3 luni	1 lună
1.	Monitorul Oficial, Partea I	1.380	380	138
2.	Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară	1.640		150
3.	Monitorul Oficial, Partea a II-a	2.460		220
4.	Monitorul Oficial, Partea a III-a	470		50
5.	Monitorul Oficial, Partea a IV-a	1.880		170
6.	Monitorul Oficial, Partea a VI-a	1.750		160
7.	Monitorul Oficial, Partea a VII-a	600		55

NOTĂ:

Monitorul Oficial, Partea I bis, se multiplică și se achiziționează pe bază de comandă.

ABONAMENTE LA PRODUSELE ÎN FORMAT ELECTRONIC

— Prețuri pentru anul 2022 —

Produs	Abonamentul FLEXIBIL (Monitorul Oficial, Partea I + alte 3 părți ale Monitorului Oficial, la alegere)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	60	150	380	910	2.000	550	1.380	3.450	8.280	18.220
ExpertMO	100	250	630	1.510	3.320	1.000	2.500	6.250	15.000	33.000

Produs	Abonamentul COMPLET (Monitorul Oficial, Partea I + toate celelalte părți ale Monitorului Oficial)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	70	180	450	1.080	2.380	650	1.630	4.080	9.790	21.540
ExpertMO	120	300	750	1.800	3.960	1.200	3.000	7.500	18.000	39.600

Colecția Monitorul Oficial în format electronic, oricare dintre părțile acestuia	100 lei/an
--	------------

Prețurile sunt exprimate în lei și conțin TVA.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.expert-monitor.ro, unde puteți aplica online comanda.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro

Adresa Biroului pentru relații cu publicul este:

Str. Parcului nr. 65, intrarea A, sectorul 1, București; 012329.
Tel. 021.401.00.73, e-mail: concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro
Pentru publicări, încărcăți actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro/brp/>

